

KN2025/01997 Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissvar Laponiatjuottjudus 2026-01-23

Naturskyddsföreningen i Jokkmokk tackar Statskontoret för en omfattande och väl genomarbetad rapport "En översyn av förvaltningen av världsarvet Laponia" där många brister belyses konkret och detaljerat med förslag på åtgärder. Vi vill tillstyrka att åtgärdsförslagen åtgärdas.

Vi vill speciellt lyfta fram vikten av att:

- rollerna mellan Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och Laponiatjuottjudus konkretiseras och fastställs enligt förslag i rapporten.
- Naturvårdsverket får angivet i Regleringsbrevet vilken beloppsnivå som myndigheten minst ska betala ut för att möjliggöra en mer långsiktig, stabil organisation och verksamhet för Laponiatjuottjudus. Detta för att kunna attrahera medarbetare med rätt kompetens, ge en god arbetsmiljö med gott ledarskap samt att utbildning av nya styrelsemedlemmar och nya medarbetare får fortlöpande utbildning om hur jäv och intressekonflikter kan förhindras. Att arbetsmiljön i fält också tryggas med att stugor finns att tillgå med integritetsskydd för olika aktörer och verksamheter.
- Laponia är både ett natur- och kulturarv, och att Laponiatjuottjudus därför behöver verka för att balansera och sköta båda dessa två områden. Vi konstaterar att Statskontoret anser att föreningen inte har gjort tillräcklig gällande naturaspekten (paragraf 1.3.3), medan Laponiatjuottjudus har uppnått bra resultat gällande kulturaspekten (paragraf 1.3.2). Det är viktigt att föreningens kansli bemannas för att kunna uppnå bra resultat utifrån både natur- och kulturaspekten.
- Naturskyddsföreningen i Jokkmokks anser att Laponiatjuottjudus resurser stärks för att kunna prioritera naturvårdande arbete som t ex skötselplaner, naturvårdande arbete utifrån krav som EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv ställer. Detta för att kunna genomföra systematiska inventeringar av berörda arter samt följa bevarandeplaner som finns för Natura 2000-områden. Vi delar Statskontoret konstaterande att minskat finansiering för förvaltningen har försämrat förutsättningarna för underhållet (paragraf 1.3.1). Myndigheters nya finansieringsmodell kan leda till en ännu mindre stabil tilldelning av medel vilket utgör ett hot. (paragraf 1.4.2).
- vi vill att Laponiatjuottjudus verksamhet ska vara baserad i Jokkmokks kommun. Vi anser att resurser ska prioriteras för att tillsätta tjänsten inom naturvård. Det bör finnas goda förutsättningar att rekrytera personal inom naturvård. Samernas folkhögskola har tidigare haft en naturvårdsutbildning, ekologilinen, och i regionen finns forskningsverksamhet och högskoleutbildningar vilket är möjliggörare för samarbete och rekrytering. Jokkmokks kommun har en attraktionskraft på personer med natur som intresse och personer söker sig till kommunen av den anledningen.
- Naturskyddsföreningen i Jokkmokk delar Unescos oro ([Beslut 47 COM 7B.55](#)) för hotet mot Laponia när det gäller exploateringsprojekt som skulle kunna riskera att påverka världsarvet negativt. Det gäller bland annat planerad gruvverksamhet vid Gállok/Kallak som ligger drygt 3 mil från Laponia. I sin [rapport](#) lyfter Unesco även fram andra projekt, till exempel utbyggnaden av kraftledningar. Vi välkomnar Statskontorets förslag i paragraf 1.5.2 att en mer

KN2025/01997 Klimat- och näringslivsdepartementet

utvecklad uppföljning av världsarvets kultur- och naturvärden skulle kunna göra det lättare för länsstyrelsen att utreda potentiella negativa konsekvenser för ett visst projekt. I enighet med Unesco:s krav vill vi betona att det är exploaterings *kumulativa* påverkan som bör utredas här.

- det i rapporten, *paragraf 6.6.3 "Mycket ovanligt med Natura 2000-prövningar i Laponia"* lyfts fram att *"en särskild typ av tillståndsprövning som handlar om så kallade Natura 2000-tillstånd. För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de ändå kan påverka miljön i området. Exempel på verksamheter som kan kräva Natura 2000-prövning är gruvdrift, vindkraftverk och väg- och byggprojekt."*
- som det framgår i rapporten har denna typ av ovan tillstånd söks ytterst sällan i Laponia. Under tidsperioden 2021–2024 har endast en prövning påbörjats. Länsstyrelsen i Norrbottens län har tagit fram bevarandeplaner för nio områden inom Laponia. Det gäller både områden som omfattas av områdesskydd i form av nationalparker och naturreservat och områden som inte omfattas av sådant skydd. Planerna har tagits fram mellan 2017 och 2019. Länsstyrelsen använder bevarandeplanerna vid Natura 2000-prövningar, men sällan vid prövning av tillstånd och dispenser i Laponia. Detta beror på att planerna enligt länsstyrelsen inte är tillräckligt detaljerade för sådana prövningar.
- Vi skulle vilja få svar från Länsstyrelsen hur det kommer sig att Länsstyrelsen undanlåter sig att kräva tillräckligt detaljerade planer för att kunna göra en prövning.
- som rapporten lyfter fram har Sverige som part till Unescos konvention om skydd av världens kultur- och naturarv åtagit sig att skydda, bevara, levandegöra och överlämna Laponia till kommande generationer. Det finns idag ingen specifik svensk världsarvslagstiftning, utan samma regler och ansvarsfördelning gäller för världsarvsarbetet som för naturmiljö- och kulturmiljöarbetet i övrigt. Det innebär att världsarvens legala skydd i Sverige kan bestå av olika regelverk som skyddar olika delar av världsarven i varierande grad. Naturskyddsföreningen anser detta vara en svaghet i vår lagstiftning och att arbete påbörjas för en svensk specifik världsarvslagstiftning.

Avslutningsvis vill Naturskyddsföreningen i Jokkmokk framhålla Laponias unicitet som ett av Unesco skyddat världsarv; ett natur- och kulturarv som har utvecklats och präglats tillsammans genom årtusenden. Vi är stolta över att Laponia till stora delar finns inom Jokkmokks kommun, att Laponia attraherar intresse och besök från hela världen. Att människor kunnat leva i denna särpräglade miljö under årtusenden som nya fornlämningar visar. Vårt mål med vår verksamhet är att nya generationer ska ges samma möjligheter att kunna ta del av Laponias, unika natur och kultur.

Jokkmokk 2026-01-23

Naturskyddsföreningen i Jokkmokk

Ida Jansson
Ordförande